

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของธุรกิจชุมชนในการแก้ปัญหาความยากจนในชนบทในภาคเหนือและหาแนวทางในการส่งเสริมบทบาทของธุรกิจชุมชนในการแก้ปัญหาความยากจนในชนบทได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทำการศึกษากลุ่มธุรกิจชุมชน จำนวน 2 กลุ่ม ในเขตอำเภอเถิน จังหวัดลำพูน ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านประมงบ้านห้วยบง หมู่ที่ 3 ตำบลศรีวิชัย และกลุ่มผลิตภัณฑ์เครื่องเงินบ้านหนองบอน หมู่ที่ 11 ตำบลนาทราย สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยการเก็บข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์ประชากรที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกของกลุ่มธุรกิจชุมชนจำนวน 100 คน ตลอดจนการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้บริหารและคณะกรรมการของธุรกิจชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้สูงอายุและผู้อาวุโสในชุมชน ประธานองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิก เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนในระดับจังหวัดและอำเภอ เจ้าหน้าที่เคหะกิจเกษตรจังหวัด และเกษตรอำเภอ จำนวน 45 คน

ผลการศึกษาพบว่า ธุรกิจชุมชนมีบทบาทในการแก้ปัญหาความยากจนของสมาชิกและคนภายในชุมชนได้ในระดับหนึ่ง โดยการประกอบธุรกิจชุมชนช่วยในการเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกและคนในชุมชน โดยก่อให้เกิดการมีงานทำ และการจ้างงานอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ ลดการว่างงานหลังจากการทำเกษตร คนในชุมชนสามารถเข้าถึงแหล่งทุนทั้งแหล่งทุนภายในและภายนอกชุมชน ส่งผลให้สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของชุมชนดีขึ้น นอกจากนี้ธุรกิจชุมชนยังส่งผลให้สมาชิกในชุมชนได้มีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของตนเอง ตลอดจนสามารถลดการอพยพแรงงานออกจากชุมชนเพื่อหางานทำ และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการ

แก้ปัญหาของชุมชนเองในระยะยาว ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการได้รับข้อมูลข่าวสารและมีโอกาสในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับกลุ่มธุรกิจชุมชนอื่นๆ อย่างไรก็ตามธุรกิจชุมชนก็ยังมีข้อจำกัดสำหรับการแก้ปัญหาคือความยากจน ซึ่งเป็นปัญหาสืบเนื่องจากโครงสร้างระบบธุรกิจชุมชนเอง ซึ่งได้แก่ ปัญหาด้านเงินทุนหมุนเวียน ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ปัญหาด้านการตลาด และปัญหาการสนับสนุนจากภายนอกโดยเฉพาะการส่งเสริมจากภาครัฐที่ขาดความต่อเนื่องและครบวงจร จากปัญหาดังกล่าวส่งผลให้ธุรกิจชุมชนยังไม่สามารถแก้ปัญหาคือความยากจนในชนบทได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตามการส่งเสริมธุรกิจชุมชนถือเป็นรูปแบบการพัฒนาที่มีความสำคัญต่อการแก้ปัญหาคือความยากจนและการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการแก้ปัญหาคือความยากจนในระยะยาว ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าวิจัยข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาบทบาทธุรกิจชุมชน เพื่อการแก้ปัญหาคือความยากจนในชนบท ดังนี้

(1) การส่งเสริมธุรกิจชุมชน จะต้องเน้นการส่งเสริมธุรกิจชุมชนที่อยู่บนพื้นฐานขององค์ความรู้หรือภูมิปัญญาของชุมชน ซึ่งจะช่วยให้ธุรกิจชุมชนสามารถพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว

(2) การส่งเสริมธุรกิจชุมชน จะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้การบริหารจัดการที่ทันสมัยรวมถึงการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ของกลุ่มธุรกิจชุมชนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศ

(3) การจัดตั้งกองทุนธุรกิจชุมชน เพื่อสนับสนุนกลุ่มธุรกิจชุมชนที่ยังไม่เข้มแข็งเพียงพอให้สามารถนำไปใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการจัดซื้อวัตถุดิบ การฝึกอบรมสมาชิกและการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์

(4) การส่งเสริมธุรกิจชุมชนของภาครัฐ จะต้องมีความต่อเนื่องและครบวงจร โดยเน้นการส่งเสริมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ของสมาชิกและผู้นำกลุ่มธุรกิจชุมชนเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ในการประกอบธุรกิจชุมชน

(5) การสร้างเครือข่ายกลุ่มธุรกิจชุมชน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มธุรกิจชุมชนในการสนับสนุนซึ่งกันและกันทั้งทางด้านวัตถุดิบ เงินทุนและองค์ความรู้ระหว่างกลุ่มธุรกิจชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจชุมชนที่ยังไม่เข้มแข็งได้เรียนรู้ถึงตลาดในการรองรับผลผลิตและเทคโนโลยีใหม่ๆที่จะนำมาใช้ในการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ของกลุ่มในอนาคต